

Η ΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΖΩΗ

Η επιστήμη παίρνει όλο και μεγαλύτερη θέση στην εξέλιξη των κοινωνιών. Τουλάχιστον αυτό συμβαίνει παντού, όπου έχει γίνει συνειδητή ή ανάγκη προγραμματισμού της οικονομικής ανορθώσεως, ή ανάγκη της μελέτης των οικονομικών προβλημάτων μίας χώρας μέσα σε διεθνές πλαίσιο, ή ανάγκη του προσανατολισμού της εξωτερικής πολιτικής, ανάλογα με την ιδιομορφία της οικονομίας της. Παντού, όπου έχει γίνει συνειδητή ή οικονομική σημασία της μεγάλης ενεργειακής παραγωγής, του έντονου ηλεκτρισμού, της αναζητήσεως και αξιοποιήσεως του ήρυκτου και έδαφικου πλούτου, της μεγάλης και βαρειάς βιομηχανίας, της μηχανικής καλλιέργειας, της πλατειάς και βαθειάς διεισδύσεως της μηχανής στην παραγωγή, εκεί, όπου έχει αναπτυχθή ή τεχνική συνείδησις με την καταπληκτική αύξηση και την πλατύτατη διασπορά επιστημονικών και τεχνικών στελεχών, όπου ο βαθμός αποδόσεως της ανθρώπινης εργασίας αυξάνεται κάθε μέρα σημαντικά, χάρη στην πρόοδο της τεχνικής και στην αφομοίωσή της από την εργατική τάξη.

Η επιστήμη δίνει τον τόνο της στην πολιτική ζωή, παντού ή Παιδεία αποτελεί πρωταρχικόν μέλημα του Κράτους σε σημείον, ώστε να δημιουργη πολιτιστική, οικονομική και τεχνική συνείδησις σ' όλόκληρον τον λαόν. Να υψώνη τή μορφωτική στάθμη του λαού σε σημείο, ώστε να γίνονται συνειδητές οι ανάγκες σε έργα ανασυγκροτήσεως, για να μπορεί ν' αξιώση την ίκανοποίησι των αναγκών αυτών από τους κυβερνήτες του.

Γοῦ καθηγητοῦ ΝΙΚΟΥ ΚΙΤΣΙΚΗ

Ἡ ἐπιστήμη ἀποτελεῖ σήμερον βάθρον γιὰ τὴν ἀνάδειξιν πολιτικῶν ἀνδρῶν. Ὅχι ἡ εἰδίκευσις, ἀντίθετα οἱ εἰδικοί ἔχουν παρωπίδες, ἀλλὰ ἡ γενική, οἰκονομική, ἱστορικὴ κοινωνιολογικὴ κατάρτισις, ἡ ἰκανότης προσαρμογῆς εἰς τὰς διεθνεῖς συνθήκας ἐπὶ τῇ βάσει κοσμοθεωρίας, ἡ συνειδητὴ διαστολὴ τοῦ σκοποῦ εἰς ὃν ἀποβλέπει ἡ ἀκολουθουμένη πολιτικὴ γραμμὴ, ἡ ἰκανότης ἐποπτείας, συντονισμοῦ, κριτικῆς, ἐπιλογῆς τῶν ἀνωτέρων βοηθητικῶν ἐπιστημονικῶν στελεχῶν καὶ παρακολουθήσεως τῶν κοσμικῶν, κοινωνικῶν οἰκονομικῶν, τεχνικῶν καὶ πολιτικῶν ἐξελίξεων ἀπὸ ὑψηλὴν ἐπιστημονικὴν σκοπιάν, χαρακτηρίζει τὸν σημερινὸν Εὐρωπαϊὸν πολιτικόν. Εἶχαμε καὶ ἡμεῖς ἓνα τέτοιον πολιτικόν. Τὸν Ἀλέξανδρον Παπαναστασίου. Καὶ διὰ νὰ μὴ γίνεταί σύγχυσις ὅτι ὅταν λέγομεν ὅτι ἡ ἐπιστήμη κυριαρχεῖ εἰς τὴν σημερινὴν πολιτικὴν ζωὴν σημαίνει εἰδίκευσις, ἀναφέρω ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος Παπαναστασίου ὑπῆρξεν ὁ καλύτερος ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας καὶ τῶν Δημοσίων Ἔργων, δηλαδὴ ἐνὸς τεχνικοῦ ὑπουργείου, πὺ ἐγνώρισεν ἡ Ἑλλάς.

Σὲ ἀντίθεσιν πρὸς αὐτὲς τὶς διαπιστώσεις ἡ ἐπιστήμη δὲν βρῆκε καμμίαν θέσιν εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν τῆς τελευταίας ὀκταετίας. Αἱ Κυβερνήσεις Καραμανλῆ, ἐντυπωσιασθεῖσαι μόνον ἀπὸ ἠχηροῦς τίτλους — Προγραμματισμός, Ἐκβιομηχάνισις, Ἔργα ὑποδομῆς, Ἀναδιάρθρωσις τῆς γεωργίας—ἡ ἀκολουθοῦσαι ὑποπτες εἰσηγήσεις ἐνδιαφερομένων, ἐσπατάλησαν τεράστια ποσὰ χωρὶς καμμίαν ἀπόδοσιν, ἐχάραξαν οἰκονομικὴν πολιτικὴν ὁδηγοῦσαν σὲ οἰκονομικὸν χάος, σὲ ἐπιδεινώσιν τῆς παθητικότητος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοξυγίου, τὸ ὁποῖον ἐ-

φέτος θὰ παρουσιάσῃ τὸ τεράστιον ἔλλειμμα τῶν 500 ἑκατομμυρίων δολλαρίων ἀντὶ τῶν 375 τοῦ περασμένου χρόνου. Ὁ κ. Καραμανλῆς, στερούμενος ἐπιστημονικοῦ ἐξοπλισμοῦ καὶ γενικωτέρας ἐπιστημονικῆς ἰδιοσυγκρασίας ἀντίθετα ἐκδηλούμενος κάθε μέρα ἐχθρὸς τῶν μελετῶν, δὲν ἦτο σὲ θέσιν νὰ ἀντιληφθῇ πὺ ὁδηγοῦσε τὴν χώραν ἡ ἀλόγιστος διασπάθισις τοῦ ἐθνικοῦ πλοῦτου σὲ ἔργα ἐντυπώσεων, ἀμφιβόλου σκοπιμότητος, πολλάκις ἀνόητα. Στερούμενος ἐπιστημονικῆς συνειδήσεως, δὲν ἦτο εἰς θέσιν ν' ἀντιταχθῇ στὶς δόλιες εἰσηγήσεις, σὲ προτάσεις μεσαζόντων, σὲ ψευδεῖς ἐκτιμήσεις τῆς ἀξίας καὶ τῆς ἀποδόσεως τῶν ἔργων. Τινὲς ἀπὸ τοὺς ὑπουργοὺς τοῦ ἴσως ἦταν καλύτεροι ἀπὸ αὐτόν. Ἀλλὰ τοὺς ἐτρομοκράτει καὶ τοὺς ἐξηνάγκαζε νὰ ἀποδεχθῶν τὶς ἰδικές του ἀποφάσεις. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι ἡ νεωτέρα πολιτικὴ πὺ εἶναι ἐπιστήμη καὶ ὄχι τέχνη, ἐναυάγησε στὸ πρόσωπόν του συμπαρασύρασα στὸν ὄλεθρον μίαν μεγάλην ὠραίαν ἐπιδίωξιν ὀλοκλήρου τοῦ Ἔθνους, τὴν πολιτιστικὴν, οἰκονομικὴν καὶ τεχνικὴν ἀνασυγκρότησιν τῆς Ἑλλάδος ἡ ὁποία θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ὑψωσιν τοῦ πνευματικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ ἐπιπέδου, τὴν κοινωνικὴν εὐημερίαν τῆς χώρας.

Ἡ ΠΑΙΔΕΙΑ

Τὸ πλέον χαρακτηριστικὸν παράδειγμα στερήσεως ἐπιστημονικῶν ἐφοδίων, ἐπιστημονικῆς συνειδήσεως καὶ ἰκανότητος ἐποπτείας γιὰ τὰ ἐκτελούμενα σὲ κάθε τομέα τῆς κυβερνητικῆς δραστηριότητος, ἀλλὰ καὶ κατανοήσεως τῆς σημασίας τῆς ἐπιστήμης γιὰ τὴν

ζωήν του Έθνους, των κυβερνήσεων της τελευταίας δεκαετίας, αποτελεί ή εξαθλίωσις της Παιδείας.

Η ανεπιστημοσύνη του κ. Καραμανλή τον έφερε στην αντίληψιν ότι το θέμα της Παιδείας είναι θέμα οικονομικόν υπό την έννοιαν ότι προκαλεί μεγάλας δαπάνας και ότι δέν είναι σέ θέσιν να τόν αντιμετώπιση. Δέν ήτο σέ θέσιν να αντιληφθῆ ότι ή Παιδεία είναι βέβαια οικονομικόν θέμα, αλλά υπό την έννοιαν ότι αποτελεί τήν βάση της οικονομικής αναπτύξεως της χώρας, ότι ή Παιδεία αποτελεί τεράστιον συντελεστήν επιτυχίας μιᾶς ὀρθῆς οικονομικής πολιτικής.

Ο άνίδεος αυτός πάσης ἐπιστημονικής ἀληθείας πολιτικός, άγνοεί ότι ένας από τους συντελεστές της χαμηλής παραγωγικότητας του Έλληνοσ εργάτου ή γεωργού ίσως ό σημαντικώτερος, είναι τόν χαμηλόν μορφωτικόν επίπεδον του λαού. Η ύψωσις του μορφωτικού επιπέδου, ή εξάλειψις του αναλφαθητισμού — πού βρίσκεται σέ τραγικόν ύψος στην Ελλάδα — πρέπει να συνοδεύση σάν βασικόν μέλημα τις προσπάθειες ανασυγκροτήσεως, για να επιτύχωμεν τήν αύξησιν της παραγωγικότητας, τήν δημιουργίαν ικανότητας της γεωργικής και βιομηχανικής παραγωγής μας, να ανταγωνισθῆ, ύστερα από τήν σύνδεσιν μας, τις χώρες της Κοινῆς Αγοράς, δηλαδή της συμπυκνωμένης γεωργικής και βιομηχανικής παραγωγής της Εύρώπης, πού βρίσκεται στό ύψιστον σημείον τελειοποιήσεως.

Είσερχόμεθα στην Κοινήν Αγοράν με τὰ ἐξῆς δεδομένα των στατιστικῶν: Η συνολική παραγωγικότης της Έλληνικής Οικονομίας βρίσκεται τόν πολύν στό τρίταν της μέσης παραγωγικότητος των ἑξ χωρῶν της Κοινῆς Αγοράς, σέ ὅλους τους τομείς, ήτοι τήν γεωργίαν τήν βιομηχανίαν και στις υπηρεσίες. Αναλυτικώτερα: Η Έλληνική παραγωγικότης στην γεωργίαν είναι τὰ 37% της μέσης παραγωγικότητος της γεωργίας στην Κοινήν Αγοράν, στην δέ βιομηχανίαν 38%.

Η χαμηλή παραγωγικότης συμβαδίζει με τόν αναλφαθητισμόν, ό ὁποῖος διά τόν αγροτικόν πληθυσμόν άνέρχεται εις 33%. Πῶς είναι δυνατόν να γίνει ή ελληνική παραγωγή ανταγωνιστική με τόν εργαζόμενον λαόν αναλφάβητον, άνίκανον να παρακολουθήσει νέας μεθόδους παραγωγής;

Οἱ χώρες της Κοινῆς Αγοράς έχουν ὑψηλότατον επίπεδον μορφωτικής στάθμης του λαού. Με στοιχεῖα πού δέν επιδέχονται ἀμφισβήτησιν, με δημοσιεύματα διεθνούς κύρους, αποδεικνύεται ότι ή Ελλάδα κατέλαβε κατά τὰ τελευταῖα ἔτη στον τομέα της εκπαίδευσως μιάν από τὰς τελευταίας θέσεις στον κόσμο.

Αναφέρω λόγου χάριν τὰ δημοσιεύματα της UNESCO και του ἀμερικανικοῦ Ἰδρύματος «Τουέντιθ Σέντσουρη Φάντ». Και οἱ δύο πηγαι συμφωνοῦν ἐπὶ ἑνός σημείου: ότι ή Ελλάδα εις τόν τομέα της Εκπαίδευσως εὐρίσκειται εις ἀθλίαν κατάστασιν. Εκπληκτικά είναι τὰ στοιχεῖα πού δημοσιεύει ή Επιτροπή ειδικῶν κατ' ἐντολήν του Εύρωπαϊκοῦ Οργανισμού Αναπτύξεως. Από τὰ στοιχεῖα προ-

κύπτει, ότι ή Ελλάδα διαθέτει, μηδὲ και της Τουρκίας ἐξαιρουμένης, τόν μικρότερον ποσοστόν του ἀκαθαρίστου ἔθνικοῦ εισοδήματος διά τὰς ἀνάγκας της εκπαίδευσως.

Ἴδου οἱ ἀριθμοὶ χωρῶν Δυτικῆς Εύρώπης διά τόν ἔτος 1961:

Όλλανδία	4,23 %
Σουηδία	4,14 %
Νορβηγία	3,67 %
Άγγλία	3,67 %
Γαλλία	3,50 %
Ἰταλία	3,42 %
Δανία	3,00 %
Έλβετία	2,88 %
Γερμανία	2,79 %
Γιουγκοσλαβία	2,60 %
Πορτογαλία	2,07 %
Τουρκία	2,05 %
Ἰσπανία	1,57 %
Έλλάς	1,41 %

Οἱ Σκανδιναυικές χώρες και οἱ 6 χώρες της Κοινῆς Αγοράς εὐρίσκονται σέ ὑψηλοτάτην στάθμην από ἀπόψεως εκπαίδευσως και έχουν μέγα ἔθνικόν εισόδημα, ὑπερτριπλάσιον του ελληνικοῦ. Ἐν τούτοις θυσιάζουν μέγα ποσοστόν, πολλαπλάσιον του ελληνικοῦ, ἐκ του μεγάλου των ἔθνικοῦ εισοδήματος, χάριν της Παιδείας, της ἤδη εὐρισκομένης εις τοιαύτην τελειότητα ἐγκαταστάσεων, ἐφοδίων, εργαστηρίων, διδακτικοῦ προσωπικοῦ.

Η Ελλάδα διατηρεῖ τὰ πρωτεῖα της ἀθλιότητος εις ὁλόκληρον τόν κόσμο. Διότι, πράγματι, κανένα ἄλλο κράτος, προηγμένο ή ὑποανάπτυκτον, δέν διαθέτει διά τήν εκπαίδευσιν τόσον χαμηλόν ποσοστόν του προϋπολογισμοῦ του.

Η ἀπόστασις μας από τις πολιτισμένες χώρες του δυτικοῦ κόσμου είναι κολοσσιαία. Μοῦ ἐδόθη ἀφορμή να περιηγηθῶ τις Σκανδιναυικές χώρες πρὸ ὀλίγων μηνῶν και με ἐπισκεψιν στις στατιστικές υπηρεσίες των να πληροφορηθῶ μερικους ἀριθμούς. Στην Σουηδίαν πού βρίσκεται σέ ὑψηλότατον επίπεδον από ἀπόψεως εκπαίδευσως, ξοδεύονται 41 δολλάρια κατ' ἄτομον από τόν ἔθνικόν εισόδημα για τήν δημοσίαν εκπαίδευσιν, ἐνῶ στην Ελλάδα ξοδεύονται μόλις 3 δολλάρια και 50 σέντς. Η Δανία ἐκτελεῖ νέον πρόγραμμα βελτιώσεως της εκπαίδευσως σέ ὅλα της τὰ στάδια παρὰ τόν γεγονός, ότι θεωρεῖται ὡς μία από τις δέκα πρώτες καλύτερα ὀργανωμένες εκπαιδευτικές χώρες του κόσμου.

Η Δανία με τόν ἥμισυ του πληθυσμοῦ και τόν τρίτον της ἐκτάσεως της Ελλάδος (ἀντιστοιχῶς 4.200.000 κάτ. και 42.227 τετραγ. χιλ.) διέθεσε τόν 1960, 20.000.000 δολλάρια για τήν ἴδρυσιν νέων σχολείων και τόν συγχρονισμόν των παλαιῶν, πού ἐν τούτοις ἐθεωροῦντο από τὰ καλύτερα της Εύρώπης.

Τόν πάθος για τήν παιδεία έχει διαδοθῆ σέ ὅλες τις σκανδιναυικές χώρες. Ἄλλά ή σύγκρισις και με τις ἄλλες χώρες της Εύρώπης και της Ἀμερικῆς είναι συντριπτική για τήν Ελλάδα. Εἴμεθα οἱ τελευταῖοι με μέγιστον ποσοστόν αναλφαβήτων.

Ἀκόμη σημαντικώτερα εἶναι τὰ συντελούμενα στὸν τομέα τῆς Παιδείας στὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν. Ἡ ἐπιστήμη μπῆκε παντοῦ καὶ διέπλεσε ἓνα δημιουργικὸν σύνολον. Ἀνεξήτησε τοὺς ἀνθρώπους τῆς μέσα στοὺς ἐργάτες, μέσα στοὺς ἀγρότες, σ' ὁλόκληρον τὸν λαόν, ὅπου ἀνεκάλυψε μίαν ἀστείρευτη πηγὴ τάλენტων. Ἡ παιδεία ἀπὸ προνόμιον ἔγινε δικαίωμα. Ἀποτέλεσμα τῆς καταπληκτικῆς καθολικῆς διαδόσεως καὶ τῆς ἀνοδικῆς πορείας τῆς παιδείας μέσα στὶς λαϊκῆς μᾶζες εἶναι οἱ κατακτήσεις τῆς Σοβιετικῆς ἐπιστήμης. Ἡ ἐρεῦρεσις ἔγινε μαζικὸν φαινόμενον.

Τὸ μεγαλύτερον θαῦμα τοῦ νέου κεθεστῶτος συνίσταται στὸ γεγονὸς ὅτι ὁ τεράστιος ἀναλφαβητισμὸς τῆς τσαρικῆς Ρωσίας, ἀνερχόμενος σὲ 85% πρὶν ἀπὸ τὸν πρῶτον πόλεμον ἐξηφανίσθη ἐντελῶς καὶ ὁ λαὸς ἔφθασε στὶς ὑψηλότερες βαθμίδες τῆς μορφώσεως σὲ σύγκρισιν μὲ τὶς πλέον προοδευμένους χώρες τοῦ κόσμου. Ἡ παιδεία δὲν παρέχεται ἀπλῶς δωρεάν, ἀλλὰ κάθε σπουδαστῆς ὄχι μόνον οἱ ἀριστεύοντες ἀλλὰ καὶ οἱ μέτριοι, θεωρεῖται ὑπότροφος καὶ λαμβάνει 90 νέα ρούβλια δηλαδή 100 δολλάρια τὸν μῆνα, ἐνῶ δὲν πληρώνει τίποτε γιὰ ἐγγραφές καὶ δίδακτρα, μηδαμινὰ δὲ ποσὰ γιὰ τροφὴν καὶ κατοικίαν. Τὶς ἐξαιρετικῆς αὐτῆς συνθῆκης σπουδῶν, τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ σπουδαστῆς πληρώνεται γιὰ νὰ σπουδάξῃ διεπίστωσα προσωπικὰ σὲ πρόσφατον ταξίδι μου στὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν.

Ὁ Πρόεδρος Ἀϊζενχάουερ, εἰς ἓνα ἀπὸ τοὺς τελευταίους λόγους τοῦ ἐτόνισεν ὅτι «ὁ σπὸρος τῶν τελευταίων ἐπιτυχιῶν τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως πρέπει ν' ἀναζητηθῆ στὸ Σοβιετικὸν ἐκπαιδευτικὸν σύστημα καὶ στὸ τεράστιον ἀριθμὸν ἐπιστημόνων καὶ τεχνικῶν πού ἐξέρχονται ἀπὸ τὰ Σοβιετικὰ Πανεπιστήμια. Ὁ στρατὸς τῶν ἐπιστημόνων ἀποτελεῖ τὸν πραγματικὸν κίνδυνον γιὰ τὸν δυτικὸν κόσμον, ἀπειλητικώτερον τῶν ἄλλων στρατῶν καὶ τῶν ἐξοπλισμῶν».

Τηλεγράφημα τῆς 29 Ἰανουαρίου ἀπὸ τὴν Οὐάσιγκτον τοῦ Γαλλικοῦ Πρακτορείου, ἀναφέρει κατὰ λέξιν: «Τριπλάσιος εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν μηχανικῶν εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν, σὲ σύγκρισιν μὲ τὶς Ἠνωμένους Πολιτείας. Στὴν προειδοποίησιν αὐτὴν προσέβη ὁ Πρόεδρος Κέννεντυ εἰς τὸ ἐτήσιον μήνυμά του πρὸς τὸ Κογκρέσσον. Τονίζει, ἐπίσης, ὅτι οἱ φυσικοὶ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως εἶναι τετραπλάσιοι ἐκείνων τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Ἀναφέρει, ὅτι ὁ ἀναλφαβητισμὸς εἶναι οὐσιαστικῶς ἀνύπαρκτος στὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν».

Ἔχω τοὺς ἐξῆς ἀριθμοὺς ἀπὸ τὸν Ὁργανισμὸν Ἠνωμένων Ἐθνῶν (Γενεύη 1958).

	Σπουδαστῆς Ἀνωτάτης Ἐκπ)σεως	Ἀναλογία εἰς πληθυσμὸν
Ἑλλάς	20.948	0,0025
Γιουγκοσλαβία	88.317	0,0048
Βουλγαρία	33.205	0,0043
Ἰταλία	216.248	0,0044
Ρουμανία	65.358	0,0035
Πολωνία	111.820	0,0037

Αἱ συγκρίσεις μὲ τοὺς βορείους γείτονές μας εἶναι συντριπτικῆς γιὰ μᾶς, ὅταν εἶδομεν τί ξοδεύουν γιὰ τὴν ἐκπαίδευσιν οἱ σοσιαλιστικῆς χώρες.

Τὸ «Τουέντιθ Σέντσουρου Φάντ» ὑπολογίζει ὅτι οἱ χώρες τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης (ἐδώσαμεν τοὺς σχετικὸς ἀριθμοὺς χωρῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης) διαθέτουν πλέον τῶν 5% τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος γιὰ τὴν παιδείαν. Ὁ ἀντίστοιχος ἀριθμὸς διὰ τὴν Ἑλλάδα, ὁ χαμηλότερος ὅλης τῆς Εὐρώπης οὐδὲ τῆς Τουρκίας ἐξαιρουμένης, εἶναι 1,41%.

Μία ἄλλη σύγκρισις ὑπογραμμίζει τὴν στάθμην ἐξαθλιώσεως τῆς Παιδείας εἰς τὴν ὁποίαν ἔχομεν φθάσει.

1. Εἰς τὴν Σουηδίαν αἱ πιστώσεις γιὰ τὴν Παιδείαν ἀπορροφῶν τὸ 32% τοῦ συνόλου τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, πλην τῶν ἀμυντικῶν δαπανῶν.

2. Εἰς τὴν Νορβηγίαν διατίθενται διὰ τὴν Παιδείαν πιστώσεις ἴσαι πρὸς τὰ 34% τοῦ συνόλου τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ.

3. Εἰς τὸ Βέλγιον αἱ δαπάναι τῆς Παιδείας ἀντιπροσωπεύουν τὸ 40% τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ καταναλωτικῶν δαπανῶν.

4. Εἰς τὴν Ὁλλανδίαν τὸ 36% τοῦ συνόλου τῶν δαπανῶν τοῦ καταναλωτικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ κράτους ἀφιερῶνται εἰς τὴν Παιδείαν.

5. Εἰς τὴν Μεγάλην Βρετανίαν, τέλος, αἱ πιστώσεις διὰ τὴν Παιδείαν ἀπορροφῶν τὰ 28% τοῦ συνόλου τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, πλην τῶν ἀμυντικῶν δαπανῶν.

6. Εἰς τὴν Ἑλλάδα αἱ δαπάναι Παιδείας ἀνέρχονται ὡς θὰ ἴδωμεν μόλις εἰς τὸ 11,7% τοῦ συνόλου τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν τοῦ κράτους.

Ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω στοιχεῖα καταφαίνεται ἡ αὐτόχρημα τραγικὴ καθυστέρησις τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν τομέα ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐξαρτᾶται ὄχι ἡ πρόοδος τῆς ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἐπιβίωσις τῆς, ὡς οικονομικῆς ἀλλὰ καὶ ἐθνικῆς μονάδος, ἐντὸς τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς. Παραθέτομεν στοιχεῖα ἀφορῶντα τὴν συμμετοχὴν τῆς Παιδείας εἰς τὸ σύνολον τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων.

Οὕτω:

7. Εἰς τὴν Σουηδίαν τὸ 20% τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων διατίθενται εἰς ἐπενδύσεις διὰ τὴν Παιδείαν καὶ δι' ἐρεῦνας.

8. Εἰς τὴν Νορβηγίαν τὸ 21% τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων ἀπορροφᾶται εἰς ἐπενδύσεις διὰ τὴν Παιδείαν, καὶ

9. Εἰς τὴν Μεγάλην Βρετανίαν τὸ 42% τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων εἶναι ἐπενδύσεις διὰ τὴν Παιδείαν καὶ διὰ τὴν παιδικὴν πρόνοιαν.

Τὰ ἀνωτέρω στοιχεῖα εἶναι ἐπίσημα τοῦ Ο.Η.Ε. Ἴδου τώρα, τί ἀκριβῶς συμβαίνει μὲ ἡμᾶς:

Κατὰ τὰ συγκεντρούμενα ἀπολογιστικὰ στοι-

χεία διά τήν τελευταίαν δημοσιονομικήν χρῆσιν τοῦ ἔτους 1962, αἱ καταναλωτικαί, πλὴν τῶν ἀμυντικῶν, δαπάναι τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ ἀνῆλθον εἰς 14.500 ἑκατ. δραχμῶν, ἐξ αὐτῶν δὲ 1.700 περίπου ἑκατ. δραχμῶν εἶναι αἱ πιστώσεις διά τήν Παιδείαν. Τοῦτο σημαίνει ὅτι αἱ δαπάναι Παιδείας ἀνέρχονται μόλις εἰς τὸ 11,7% τοῦ συνόλου τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν τοῦ Κράτους, ὅπως ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω. Τὰ ἀντίστοιχα ποσοστὰ εἰς ξένας χώρας κυμαίνονται μεταξὺ 28% καὶ 40%, ἤτοι μεταξὺ ὑπερδιπλασίου καὶ τετραπλασίου σχεδὸν ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἑλληνικά.

Ἐπίσης ἀπὸ τὰ συγκεντρούμενα στοιχεῖα προκύπτει ὅτι αἱ δημόσιαι ἐπενδύσεις χρήσεως 1962 ἀνέρχονται εἰς 5.000 ἑκατομμύρια περίπου καὶ ὅτι ἐξ αὐτῶν 150 περίπου ἑκατομμ. ἦσαν ἐπενδύσεις διά τήν Παιδείαν, ἤτοι μόνον 3% τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων, ἤτοι ποσοστὸν μικρότερον κατὰ 7 τουλάχιστον φορὰς ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἀναφερθείσας χώρας.

Στὴν εἰδικὴν ἔκθεσιν πού ὑπέβαλε στὸν Ο.Ο. Σ.Α. ὁ Βρεταννὸς καθηγητὴς Ἑλβιν σχετικῶς μὲ τήν ἑλληνικὴν ἐκπαίδευσιν, τονίζει:

«Ἐπάρχει κάθε λόγος νὰ πιστεύωμεν ὅτι αἱ ἐλλείψεις σ' αὐτὸ πού θὰ μπορούσαμε νὰ ἀποκαλέσωμεν ἀνθρώπινην ὑποδομὴ - δηλαδή, ἡ ποσοτικὴ καὶ ποιοτικὴ ἀνεπάρκεια σὲ τεχνικά στελέχη - δὲν ἐπέτρεψαν στὴν χώραν ν' ἀπορροφήσῃ τίς ἐπενδύσεις στὸν ἐπιθυμητὸ ρυθμὸν καὶ νὰ ἐκμεταλλευθῇ τίς δυνατότητές της γιὰ ἀνάπτυξιν».

Ἴδου ἡ ἀπόδειξις ὅτι ἡ Παιδεία ἀποτελεῖ τεράστιον συντελεστὴν ἐπιτυχίας ὀρθῆς οικονομικῆς πολιτικῆς.

Οἱ συνθήκες σπουδῶν τῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας εἶναι συντριπτικῆς. Ἡ Παιδεία ἔγινε προνόμιον τῶν ὀλίγων ἐνῶ ἔπρεπε νὰ εἶναι δικαίωμα ὅλου τοῦ λαοῦ. Ἐγγραφή, δίδακτρα, ἐξέταστρα, ἄσκηστρα καὶ ἄλλες πολυώνυμοι εἰσφορῆς ἐπιβαρύνουν κάθε σπουδαστὴν μὲ 5.000 δρχ. τὸν χρόνον τουλάχιστον γιὰ τὸ Πολυτεχνεῖον. Εἰς τὸ αὐτὸ ὕψος περίπου εἶναι τὰ ἐκπαιδευτικὰ τέλη τῶν ἄλλων Ἀνωτάτων Σχολῶν. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἐδιπλασιάσθησαν ἐντὸς τῶν τελευταίων ἐτῶν ἐπὶ Κυβερνήσεως Καραμανλῆ. Εἰς τὸ Παρίσι συγκεκριμένως εἰς τὴν Σορβόννην οἱ φοιτηταὶ πληρώνουν 2.500 παλαιὰ γαλλικὰ φράγκα, δηλαδή 150 δρχ. τὸ ἑξάμηνον ἢ 300 δρχ. τὸν χρόνον. Ἡ διὰ συγγράμματα οικονομικὴ ἐπιβάρυνσις τῶν φοιτητῶν εἶναι τοιαύτη σήμερον ὥστε κατὰ μέγα ποσοστὸν ἀδυνατοῦν νὰ ἀγοράσουν. Οἱ τιμῆς εἶναι ἀπρόσιτες.

Ἀλλὰ γιὰ νὰ ἐπανέλθωμεν στὴν οικονομικὴν σημασίαν τῆς Παιδείας, τονίζομεν ὅτι ὁ ἀνθρώπος εἶναι τὸ σηματικώτερον τῶν μέσων παραγωγῆς. Τὸ ἀξίωμα αὐτὸ πρέπει νὰ ριζωθῇ βαθειὰ στὴν συνείδησίν μας καὶ νὰ στρέψωμεν ὅλην μας τὴν προσοχὴν στὴν ἀνάπτυξιν, στὸν πολλαπλασιασμόν, στὴν καλυτέρευσιν αὐτοῦ τοῦ μέσου παραγωγῆς, δηλ. τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ νέος ἐργάτης καὶ ὁ νέος ἀγρότης πρέπει νὰ ἀποκτήσουν τὴν ἀνάγκην τῆς μορφώσεως. Πρέπει νὰ γίνῃ στὸν λαὸν καὶ ἰδίως στὸν ἐργαζόμενον κόσμον βαθύτατα συνει-

δητὴ ἡ σημασία τῆς ἐπιστήμης γιὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων τῆς ζωῆς, γιὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν κοινωνικῶν καὶ ἀνθρωπίνων ἀναγκῶν, γιὰ τὴν μελέτην τῶν πολυσυνθέτων ζητημάτων τῆς παραγωγῆς. Πρέπει νὰ γίνῃ νοητὸν ὅτι οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ καθηγηταὶ μέσης καὶ ἀνωτάτης Παιδείας εἶναι ἐκείνοι πού ἔχουν ὡς προορισμὸν νὰ ὀδηγήσουν τὸν λαὸν μας εἰς τὴν μάχην τῆς ἀνασυγκροτήσεως. Πρέπει νὰ κρατηθοῦν ὑψηλά, χωρὶς ἀνάγκης πού ἐξαθλιώνουν τὸ ἠθικόν τους διὰ νὰ τὸν ὀδηγήσουν εἰς τὴν νίκην.

Εἰς ἄρθρον τοῦ Ντριού Πῆρσον, ἀναφέρεται ὅτι ὁ ναύαρχος Ρικόβερ, ὁ «πατὴρ τοῦ ἀτομικοῦ ὑποβρυχίου», χάρις εἰς τὸν ὁποῖον διελύθησαν οἱ ἀμερικανικῆς βάσεις πυραύλων εἰς Ἀγγλίαν, Ἰταλίαν καὶ Τουρκίαν γιὰ νὰ ἀντικατασταθοῦν ἀπὸ τοὺς Πολάρις, ὑποστηρίζει ὅτι «τὰ σχολεῖα θὰ προστατεύσουν καλύτερα τὰ παιδιὰ μας ἀπὸ τοὺς Πολάρις». Ἐδημοσίευσε ἕνα ἐξαιρετικὸν βιβλίον, ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὰ σχολεῖα μας - γιατί εἶναι καλύτερα τὰ ξένα» εἰς τὸ ὁποῖον τονίζει: «οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ καθηγηταὶ πρέπει νὰ πληρώνωνται περισσότερο ἀπὸ τοὺς γερουσιαστάς, ἀκόμη δὲ καὶ τοὺς ναυάρχους», διότι προσφέρουν ἀσυγκρίτως περισσότερα».

Ἄλλου, γράφει. «Οἱ Ἑλβετοὶ πού δὲν προστατεύονται ἀπὸ τοὺς ὠκεανούς ἐφρόντισαν νὰ στηρίξουν τὴν ἀμυνάν των στὴν Παιδείαν. Εἰς τὴν ἐποχὴν μας, ὅμως οὔτε οἱ ὠκεανοὶ δὲν ἀποτελοῦν ἐπαρκῆ ἀμυναν. Μόνον ἡ Παιδεία θὰ μπορούσῃ νὰ μᾶς προστατεύσῃ. Καὶ ἂν ἀντιμετώπιζα τὸ δίλημμα «Πύραυλοι Πολάρις ἢ σχολεῖα γιὰ τὴν ἀμυνα τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν» θὰ ἀπαντοῦσα χωρὶς δισταγμόν, «Σχολεῖα καὶ πάλιν σχολεῖα».

Σὲ ἀντίθεσιν μὲ τίς χώρες τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς, δὲν ἔχομεν τεχνικά στελέχη. Γιὰ τὴν ἴδρυσιν ξένων βιομηχανιῶν μετακαλοῦμεν ξένους, γερμανικὰ τεχνικὰ γραφεῖα καταρτίζουσιν βιομηχανικῆς μελέτες. Διὰ τοῦ ΟΒΑ ἐκτελεῖται ὑπὸ ξένων μελετητῶν σειρά μελετῶν, ἀναφερομένων τόσον εἰς τὴν πραγματοποίησιν συγκεκριμένων βιομηχανικῶν ἔργων, ὅσον καὶ στὴν μελέτην λειτουργίας βιομηχανικῶν κλάδων, μὲ βάσιν δὲ τίς μελέτες αὐτὲς παίρνονται γιὰ τὴν ἴδρυσιν νέων βιομηχανικῶν μονάδων ἢ τὴν ἐξυγίανσιν ὑφισταμένων. Ἐννοεῖται, οἱ μελέτες τῶν γερμανῶν καὶ ἄλλων ξένων, ἔχουν ὡς βάσιν τὰ συμφέροντα τῶν ξένων μονοπωλίων. Οἱ ξένοι συντάσσουν ἐκθέσεις καὶ μελέτες ἀμφιβόλου ποιότητος. Αὐτοὶ κρίνουν τίς προσφορῆς στοὺς διαγωνισμούς, δημιουργοῦντες ἐκάστοτε δισταγμούς γιὰ τὸ κίνητρον τῶν ἀποφάσεών των καὶ συντάσσουν τίς συμβάσεις ἐκτελέσεως τῶν ἔργων, πού πολλὰ φορῆς οὔτε κἂν μεταφράζονται. Αὐτοὶ παρακολουθοῦν τὴν ἐφαρμογὴν των. Οἱ ἀνωμαλίαι καὶ οἱ ὑπερβάσεις πού σημειοῦνται στίς ἐκτελέσεις, πολλάκις ὀφείλονται στὴν ἀνάμιξιν τῶν ξένων δῆθεν ἐμπειρογνομόνων καὶ μελετητῶν. Ἀποικιακὴ εἶναι ἡ μεταχείρισις τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοὺς ξένους.

Γινόμεθα ἀδιαμαρτυρητῶς, ὄργανα τῶν ἀνομολογητῶν, πολλάκις, ἐπιδιώξεων τῶν διαφό-

ρων ξένων, οί όποιοι, ώς είναι φυσικόν ελάχιστον ένδιαφέρον έχουν για την έξυπνότησιν τών σκοπών τής έλληνικής οικονομίας και τών συμφερόντων του Έλληνικού-λαού. Η Κυβέρνησις Καραμανλή ούδέν σοβαρόν μέτρον έλαβε διά την πλήρωσιν τών τεραστίων κενών τής έλληνικής έπιστήμης και τόν συγχρονισμόν της. Οί περίφημοι νόμοι του Υπουργείου Παιδείας ούδέν εισφέρουν εις την βελτίωσιν τής άθλίας καταστάσεως τής Παιδείας.

Έχομεν κράτη, πού μέσα εις 8. - 10 χρόνια έπετέλεσαν θαύματα, ένώ έξεκίνησαν από κατάστασιν παρομοίαν με την ιδικήν μας ή και χειροτέραν.

Η τεχνική παιδεία είναι ένα κεφάλαιον πρωταρχικής σημασίας του μεγάλου έθνικού θέματος τής παιδείας, όχι μεμονωμένον, αλλά καθοριστικόν τής τροχιάς όλης τής παιδείας μας, από την κατωτάτην ως την άνωτάτην βαθμίδα, καθοριστικόν τών σκοπών της, τών επιδιώξεών της, τών ιδανικών της. Η τεχνική ανασυγκρότησις προϋποθέτει όχι μόνον την ύπαρξιν τεχνικών στελεχών σε όλες τις κλιμακώσεις, αλλά κάτι περισσότερο: Την ύπαρξιν τεχνικής συνειδήσεως εις όλόκληρον τόν λαόν.

Στόν ελάχιστον αριθμόν τών στελεχών, στο γεγονός ότι δέν είναι συνειδητές στίς πλατειές λαϊκές μάζες οί δυνατότητες πού προσφέρει για μέν την εκβιομηχάνισιν ο όρυκτός πλούτος και ο ενεργειακός πλούτος, για δε την ολοκληρωτικήν αξιοποίησιν του έδάφους ο ύδατικός πλούτος, πρέπει κατά μέγα μέρος να αποδοθῆ ή τραγική καθυστέρησις τής Ελλάδος στο έθνικό ζήτημα τής ανασυγκροτήσεως.

Σήμερα, ή παιδεία βρίσκεται πολυ χαμηλά. Τα προϊόντα τής μέσης παιδείας είναι οικτρά, αλλά και τής άνωτάτης, δέν είναι καθόλου ικανοποιητικά. Υπήρξα, επί πολλά έτη, έξεταστής εις τὸ Πολυτεχνεῖον εις τὰς εισαγωγικάς έξετάσεις, και διεπίστωσα ότι είναι καταπληκτική ή χαμηλή στάθμη τής ανθρωπιστικής μορφώσεως. Η γενική μόρφωσις, ή όποία παρέχεται στα γυμνάσια, είναι έλλειπεστάτη.

Η Κυβέρνησις Καραμανλή, καθ' όλην την όκταετίαν ήγνόησε τὸ μέγα έθνικόν θέμα τής Παιδείας, διότι δέν έπίστευε εις την Παιδείαν διότι δέν έπίστευε ότι ή έπιστήμη έχει θέσιν εις την οικονομικήν ανόρθωσιν και εις την ζωήν του έθνους.

ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΟΚΤΑΕΤΙΑΣ

Παρά την έξαθλίωσιν τής Παιδείας, του τεραστίου αυτού οικονομικού παράγοντος διά την ανασυγκρότησιν, παρά την έλλειψιν τεχνικών στελεχών σε σημείον, ώστε διά τὸ άπλούστερον τεχνικόν ζήτημα να καταφεύγωμεν σε ξένους έμπειρογνώμονες πού μᾶς ληστεύουν και μᾶς υποδεικνύουν τις χειρότερες λύσεις προς έξυπνότησιν ιδίων συμφερόντων ή τών συμφερόντων τής χώρας των, ή Κυβέρνησις έφήρμοσε πολιτικήν τών έργων ή όπως την απέκάλη την πολιτικήν τής οικονομικής ανορθώσεως χωρίς πρόγραμμα, υπογράφουσα συμβάσεις είκῆ και ως έτυχε, σύμφωνα με υποδείξεις και προτάσεις μεσαζόντων. Η τέως

Κυβέρνησις δέν ήμπορεί να προβάλῃ την ύπαρξιν του πενταετούς προγράμματος, διότι τούτο απέθανε τούς πρώτους μήνας τής γεννήσεώς του εις βρεφικήν ήλικίαν. Τὸ πρόγραμμα άλλωστε αυτό δέν είχε καμμίαν σχέση με την έλληνικήν πραγματικότητα. Συνετάγη από ξένους διότι οί πολιτικοί μας δέν ήσαν σε θέσιν να συντάξουν έλληνικόν πρόγραμμα, διότι ή έπιστήμη δέν είχε εισέλθῃ στην πολιτική ζωή τής όκταετίας.

Είναι ανάγκη να επαναλάβωμεν αυτό πού είπαμε σε κάθε περίπτωσι, ότι τεχνική ανασυγκρότησις δέν σημαίνει τὸ άθροισμα όσωνδήποτε δῆθεν σπουδαίων έργων χωρίς άλληλεξάρτησιν και άλληλουχίαν. Οτι είναι άναγκαία ή προγραμματισμένη ανάπτυξις τής οικονομίας μας. Οτι δηλαδή ή εκτέλεσις έργων πρέπει να έντάσσεται μέσα σε πολυετές σχέδιον πού να έχῃ ένότητα. Οτι τὸ σχέδιον αυτό πρέπει να παρουσιάζει κλιμακώσεις στίς επιδιώξεις του.

Αν ανατρέξωμεν εις όλα τὰ έργα τής Κυβερνήσεως Καραμανλή, βιομηχανικά και δημόσια, θα διαπιστώσωμεν εις όλα χωρίς έξαιρέσιν ότι τὰ περισσότερα μέν δέν έχουν τεχνικήν μελέτην και τὰ υπόλοιπα στηρίζονται σε έσφαλμένες, με άγνωστον ή άπίθανον αντικειμενικόν αποτέλεσμα κοινωνικής και οικονομικής αναπτύξεως.

Η έλλειψις αυτή είναι εκδηλη από τις υπέρ πάσαν άνεκτῆν πρόβλεψιν σημειούμενες υπερβάσεις δαπανών και την μακροχρόνιον παρέλκυσιν αποπερατώσεως ή και ακόμα χειρότερα από την κατά την έξέλιξιν τής κατασκευής τών έργων άλλαγήν κατά βάσιν τής αρχικῶς μελετηθείσης λύσεως.

Η έλλειψις σοβαρᾶς και έμπειροστατωμένης μελέτης άποτελεῖ όχι μόνον χρόνιον φαινόμενον, αλλά τακτικήν υποστηρικθείσαν σοβαρά από τὸν «δραστήριον» αλλά στερούμενον κάθε έπιστημονικής μορφώσεως κ. Καραμανλήν. Ομως ή άστάθεια άπόψεων για τὸν επιδιωκόμενον σκοπόν, αν ούτος συντελεῖ εις την αξιοποίησιν του έθνικού πλούτου και εις την εκβιομηχάνισιν, για τὸ σύστημα κατασκευής πού πρέπει να εφαρμοσθῆ και ή πλήρης άβεβαιότης για την περαιτέρω διαχείρισιν τής συντηρήσεως, συμπληρώσεως και εκμεταλλεύσεως τών έργων, δημιουργεί δικαιολογημένα την κακήν έντύπωσιν, ότι τὰ έργα εκτελούνται με πρόθεσιν ικανοποίησεως όχι του λαού, με τὸ υστέρημα του όποίου πραγματοποιούνται, αλλά για να προσπορίσουν όφέλη στους μεσαζόντες, στους κατασκευαστές και αναδόχους.

Η κατακρήμνισις του μύθου πού έντεχνα έκαλλιεργήθη για να στεφανώσῃ τὸν κ. Καραμανλήν με τῆ δόξαν τών έργων, αποκαλύπτει ότι όχι μόνον δέν έγιναν αυτά με την δικαιολογίαν τής παραγωγικής σκοπιμότητος, καθως άλλωστε αποκαλύπτει και ή έπισταμένη των άνάλυσις, αλλά ότι υπάρχει νέκρωσις, πολυτίμων κεφαλαίων χάριν μιᾶς και μόνον επιδιώξεως, τής εύκολης πολιτικής αυτοδιαφημίσεως για προσωπικήν έξυπνότησιν πού έγγίζει τὰ όρια τής άπάτης, ή και για άλλους άνομολογήτους σκοπούς.

Τὰ ἔργα αὐτὰ ἐπεβάρυναν τὸν ἑλληνικὸν προϋπολογισμόν μὲ μεγάλες οἰκονομικὲς ὑποχρεώσεις, ἀλλὰ τὸ κυριώτερον διέλυσαν τὸ ὄνειρον μιᾶς οἰκονομικῆς ἀνορθώσεως, πὺ νὰ βασίζεται στὴν τεχνικὴν ἀνασυγκρότησιν, στὴν ἐκβιομηχάνισιν τῆς Ἑλλάδος. Στὸν πρωτανικὸν μου λόγον τῆς 11 Νοεμβρίου 1943 διεκήρυξα: «Ἡ ἐκβιομηχάνισις τῆς χώρας πρέπει νὰ εἶναι ὁ σκοπὸς ὅλων ἐκείνων πὺ θὰ ἡγηθῶν τῶν τυχῶν τοῦ Ἔθνους». Ἀλλὰ δὲν φανταζόμεθα τότε σὰν ἡγέτη τῶν τυχῶν τοῦ Ἔθνους τὸν κ. Καραμανλῆ!

Τὸ αἴτημα τῆς ἀνασυγκροτήσεως, τῆς δημιουργίας μιᾶς Ἑλλάδος οἰκονομικὰ ἰσχυρῆς, αὐτόματης, πολιτικὰ ἀνεξάρτητης, ὑπῆρχε πρὶν ἀπὸ πολλὰ χρόνια, ἀλλ' ἔγινε κυρίως συνειδητὸν στὰ χρόνια τῆς Κατοχῆς.

Τότε, σὲ πείσμα τῶν φοβερῶν συνθηκῶν, πολλοὶ ἀπὸ μᾶς, μόνοι ἢ συγκροτημένοι σὲ ομάδες ἢ Ἐπιτροπὲς τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου ἢ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, μαζέψαμε στοιχεῖα, κατηρτίσαμεν προμελέτες ἐξαιρετικὰ χρήσιμες γιὰ τὸν προγραμματισμὸν καὶ ἐμορφώσαμεν πεποιθήσεις γιὰ τὴν πορείαν πρὸς τὴν ἀνασυγκρότησιν. Στὴν κατηγορία τῶν ἐπιτροπῶν αὐτῶν ἀνήκει ἡ «Ἐταιρεία Χωρονομικῶν Μελετῶν». Ἐπίσης, ἀξία νὰ μνημονευθῆ εἶναι ἡ ὀργάνωσις τῆς κατοχικῆς περιόδου μὲ τὸν τίτλον «Ὀργάνωσις Μελετῶν Σχεδιοποιημένης Ἀνοικοδομήσεως» ἢ ΟΜΣΑ.

Ἀμέσως ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωσιν συνεστήθη ἡ Ἐπιστημονικὴ Ἐταιρεία νεοελληνικῶν προβλημάτων μὲ τὸν τίτλον «Ἐπιστήμη — Ἀνοικοδόμησις» ἢ σὲ συντομία ΕΠΑΝ. Κύριος προσορισμὸς τῆς ἦταν, καθὼς ἔλεγα τότε, σὰν Γενικὸς Γραμματεὺς, στὴν εἰσήγησίν μου γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς ἐταιρείας «νὰ ζωντανέψει τὴν οἰκονομία μας μὲ κατεύθυνση τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ ὀρυκτοῦ πλοῦτου, τοῦ ἐνεργειακοῦ πλοῦτου, τοῦ ἀλιευτικοῦ πλοῦτου τῆς βαρεῖας καὶ ἐλαφρότερης βιομηχανίας, τὴ βελτίωσιν τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Νὰ ἀποτινάξῃ τὸν ἐπιστημονικὸν μαρασμὸν πὺ κάνει τὸ Ἔθνος νὰ σιγοπεθαίνη νὰ ἀρνεῖται τὴ βιωσιμότητά του καὶ ἔχει σὰν συνέπεια τὸν οἰκονομικὸν καὶ κοινωνικὸν μαρασμὸν.

Νὰ ἐπιδιώξῃ τὴ σύμπραξιν μηχανικῶν, γεωπόνων, ἰατρῶν, οἰκονομικῶν ἐπιστημόνων, γιὰ τὴ μελέτη καὶ τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων ἐγγειοβελτιωτικῶν, πὺ εἶναι ταυτόχρονως καὶ ἐξυγιαντικὰ, τὴ σύμπραξιν ἀρχιτεκτόνων καὶ γεωπόνων γιὰ τὴν ἰδρυσιν ἀγροτικῶν οἰκισμῶν, σύμφωνα μὲ τὴν καλλιεργητικὴν ἰδιμορφία κάθε περιοχῆς, τὴ σύμπραξιν ἐνεργειακῶν μηχανικῶν, μηχανικῶν καυσίμων, χημικῶν βιομηχανικῶν, οἰκονομολόγων, γιὰ τὴν ἰδρυσιν βιομηχανικῶν κλπ. Ἀκόμη, νὰ ἐντείνει τὴ δράσιν τῆς σ' ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ἀνθρώπινης δραστηριότητος, νὰ συντονίσῃ ὅλες τὶς ἐθνικὰς δυνάμεις σὲ μιὰ ὀργανωμένη προσπάθεια γιὰ τὸ ἀνέβασμα τοῦ Ἔθνους στὸ ἀνώτατο ἐπίπεδο οἰκονομικῆς ἀκμῆς, ἠθικοῦ, πνευματικοῦ καὶ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ».

Ἡμεῖς πὺ ἐπλάσαμεν τὸ ὄνειρον τῆς ἐκβιομηχανίσεως στὰ χρόνια τῆς κατοχῆς, δὲν θὰ συγχωρήσωμεν ποτὲ τὸν κ. Καραμανλῆν

γιὰ τὴν καταρράκωσιν καὶ τὸν ἐνταφιασμὸν τῶν ἐλπίδων μας.

Ἡ προπαγάνδα τῆς ΕΡΕ διευμπάνισε κατὰ κόρον τὰ περίφημα «ἔργα» καὶ τὰ ἐπρόβαλε σὰν ἓνα ἀπὸ τὰ βασικὰ προεκλογικὰ τῆς συνθήματα.

Ὅμως τὸ αἴτημα πὺ διεμορφώθη μέσα στὴ φωτιὰ τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως μαζί μὲ τὸ αἴτημα τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς δημοκρατικῆς ἀναπλάσεως τοῦ τόπου, στὰ χρόνια τῆς ὀκταετίας Καραμανλῆ, δὲν ἀπέβλεψε εἰς τὴν εὐημερίαν τοῦ λαοῦ, ἀλλ' ἔδωσεν ἀφορμὴν γιὰ ἱκανοποιήσιν ἀνομολογητῶν σκοπῶν μεσαζόντων, τῆς οἰκονομικῆς ὀλιγαρχίας τοῦ τόπου, τῶν ξένων μονοπωλίων καὶ πρὸ παντὸς γιὰ ἐξυπηρέτησιν «ἡμετέρων» καὶ γιὰ τὴν δημιουργίαν εὐκαιριῶν ἐνὸς καταπληκτικοῦ πλουτισμοῦ. Γιὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν — σύμφωνα μὲ τὴν πολιτικὴν ὑποτελεῖα — ξένων πολιτικῶν συμφερόντων καὶ ὅπως ὠρισμένα ἔργα συγκοινωνιῶν, στρατιωτικῶν σκοπῶν τοῦ ΝΑΤΟ.

Τὰ ἔργα ἔγιναν χωρὶς πρόγραμμα, ἀσυντόνιστα χωρὶς καμμίαν ἀλληλεξάρτησιν καὶ ἀλληλουχίαν χωρὶς σύνδεσιν μὲ τὸ ἐπιδιωκόμενον οἰκονομικὸν ἀποτέλεσμα.

Ἐγιναν χωρὶς μελέτην ἢ μὲ βάσιν κακὰς μελέτες ξένων ἐταιριῶν καὶ ὠδήγησαν στὴν κατασπατάλησιν κολοσσιαίων ποσῶν κατὰ τὸν πὺ ἐγκληματικὸν τρόπον.

Ἡ κατασπατάλησις τῶν κολοσσιαίων αὐτῶν ποσῶν μαζί μὲ τὶς ὑπέρογκες στρατιωτικὰς δαπάνες, ἀνέστειλαν κάθε ἄλλην ἐκπολιτιστικὴν ἐπιδιώξιν, ὅπως λ.χ. τὴν ἀνόρθωσιν τῆς Παιδείας καὶ ὠδήγησαν σὲ μιὰ καταθλιπτικὴν φορολογικὴν ἐπιβάρυνσιν τοῦ λαοῦ, σὲ ἓνα ἐκτεταμένον δανεισμὸν ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν μὲ ἀνυπολόγιστες συνέπειες τόσο γιὰ τὸ οἰκονομικὸ μέλλον τοῦ τόπου, ὅσον καὶ γιὰ τὴν ἀνεξαρτησία μας.

Γενικὰ ἀντὶ τὰ ἔργα νὰ δημιουργήσουν προϋποθέσεις οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἐδημιούργησαν κινδύνους οἰκονομικῆς καταρρεύσεως.

Οἱ ἐκπρόσωποι τῶν συμφερόντων τῶν ξένων μονοπωλίων, ἢ τῆς ἰδικῆς μας οἰκονομικῆς ὀλιγαρχίας, πὺ καλύπτει ξένες ἐπιχειρήσεις, αὐτοὶ πὺ ἦταν οἱ ἐμπνευστὲς τῆς κυβερνητικῆς δραστηριότητος, ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι δὲν θὰ ἔχουν στὸ μέλλον δυνατότητες γιὰ νὰ συνεχίσουν τὴν καταχθόνια ἀντεθνικὴν δράσιν τους. Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι θὰ σταματήσῃ ἢ ἐλεύθερη διέξοδος σὲ κρίσεις μεγαλομανίας τῶν κυβερνώντων, ὅπως εἶναι ὄχι ἀπλῶς τὰ ἀμφίβολη σκοπιμότητος καὶ ὠφελιμότητος, ἀλλὰ ἀνόητα ἔργα τῆς κυβερνήσεως Καραμανλῆ πὺ ἡγνόησε σημαντικώτατα ἐγγειοβελτιωτικὰ ἔργα ἀμέσου ἀποδόσεως, ἄφησε νὰ πνίγεται ὀλόκληρη ἡ Βύρριος Ἑλλάς ἀπὸ τὶς πλημμύρες τῶν μεγάλων τῆς ποταμῶν, δὲν ἐνδιεφέρθη γιὰ τὸ ὄξυ στεγαστικὸ πρόβλημα καὶ γιὰ τὴν ἐργατικὴν στέγασιν, πὺ θὰ λυθεῖ μόνον μὲ τὴν ἀνέγερσιν λαϊκῆς κατοικίας.

Ἐκθέσεις διεθνῶν ὀργανισμῶν καὶ ἐπισήμων ἀποστολῶν διεκτραγωδοῦν τὶς οἰκτρὰς στεγαστικὰς συνθήκες στὴν Ἑλλάδα. Ἐνα

σημαντικόν ποσοστόν τοῦ λαοῦ στεγάζεται σέ παράγκες, σέ τρωγλες, σέ πρωτόγονες καλύβες, σέ ἀνθυγιεινά οἰκήματα καί ὑπόγεια στίς πόλεις καί στά χωριά, χωρίς τὰ στοιχειώδη μέσα φωτισμοῦ, ἀποχετεύσεως καί ὑδρεύσεως.

Ἰδιαίτερα ἡ ἀγροτική κατοικία βρίσκεται σέ κατάστασιν ἀπεριγράπτου πρωτογονισμοῦ. Σέ 300 χιλιάδες ὑπολογίζονται οἱ καλύβες — οἱ τρωγλες — τὰ σπήλαια τῆς ὑπαίθρου. Αὐτό δίνει τήν εἰκόνα τῆς τραγικῆς ἀθλιότητος ὅπως ὁμολογεῖται καί ἀπό αὐτήν τήν ἐπίσημη ἔκθεση τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης τοῦ 1960. Ἀλλά τί νά πει κανεῖς γιά τήν προσφυγική κατοικία πού δημιουργεῖ καταθλιπτική ἐντύπωσιν κολάσεως καί μόλις συγκρίνεται μέ τήν στέγασιν τῶν μαύρων τῆς Ἀφρικῆς. Εἴμαστε λαὸς τρωγλοδυτῶν!

Ἡ λαϊκή κατοικία εἶναι ἔργον μεγάλης κοινωνικῆς σημασίας, γιά τὸ ὁποῖον μὲ ἀξιεπαινη ἀπερίφραστη εἰλικρίνειαν καί ἀντικειμενικότητα μίλησαν τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1962 ὁ πρόεδρος, οἱ σύεδροι καί οἱ ὑπεύθυνες ἀκόμη ὑπηρεσίες τοῦ Ὑπουργείου Οἰκισμοῦ στὸ Β' Συνέδριο Ἀρχιτεκτόνων τῆς Θεσσαλονίκης, οἱ ὁποῖες δήλωσαν ὅτι μὲ τὸν ρυθμὸν πού ἀκολουθοῦμεν χρειάζονται δύο ὡς τρεῖς αἰῶνες γιά νά βελτιωθοῦν κάπως οἱ συνθήκες τῆς στεγασεως τῶν ἐργαζομένων! Δὲν ἔχομε λαϊκὴν ἀγροτικὴν ἢ ἐργατικὴν κατοικίαν ἔχομε ὅμως τὸ ATHENS HILTON — τὸ ὡραιότερον τοῦ κόσμου (!) — πού κόστισε 540 ἑκατ. δρχ. ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ μισὰ ἔδωσε ὁ Ο. Χ.Ο.Α. δηλ. τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον.

Ἄν ἔλθουμε στὸ μέγα θέμα πού κατὰ τὴ θεμελίωσιν τοῦ ἐργοστασίου Ἀλουμινίου, ὁ πρῶην ὑπουργὸς τοῦ Συντονισμοῦ ἀποκάλεσε «Βιομηχανικὴν ἐπανάστασιν» δηλ. στὸ θέμα τῶν μεγάλων συμβάσεων καί ἐκχωρήσεων ἐδαφῶν, ἐθνικοῦ πλοῦτου, εὐθηνῶν ἡμερομισθίων καί φορολογικῆς ἀσυδοσίας στὰ ξένα μονοπώλια καί σὲ μεσάζοντες Ἕλληνες ἢ ξένους ἂν ἐξετάσωμεν τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖο ἠσκίθη ἡ πολιτικὴ τῆς ἐκβιομηχανίσεως ὅπως τὴν ἐννοοῦσε ἡ κυβέρνησις ἐδῶ καί μιὰ ὀκταετία, γεννᾶται σὲ ὄλους μας τὸ ἐρώτημα: Ὑπάρχει μιὰ περίπτωση πραγματικὰ ἀδιάβλητη, ἐν βιομηχανικὸν ἔργον πού νά συντελέσει ἔστω καί κατὰ ἓνα ἐλάχιστον ποσοστὸν στὸν ἐπιδιωκόμενον οἰκονομικὸν σκοπὸν;

Ἀντίθετα κάθε ἐξαγγελλομένη σύμβασις ἐδημιουργοῦσε τὴν ἐντύπωσιν στὴν Κοινὴν Γνώμην ὅτι κάτι τὸ ἀνώμαλο συμβαίνει, ὅτι κάποιος ἐπατήδειος τρύπωσε πάλι στοὺς πρωθυπουργικοὺς ἢ ὑπουργικοὺς προθαλάμους γιά νά ἀποσπάσῃ ἄνομα ὀφέλη. Δὲν ὑπάρχει βιομηχανικὸν ἢ τεχνικὸν ἔργον πού ἡ ἐξαγγελία τῆς κατασκευῆς του νά μὴν συνωδεύθη ἀπὸ πομπώδεις καί ἀνακριβεῖς δηλώσεις πού μὲ τὴν κατηγορηματικότητά τους ἐπεδίωκαν νά δημιουργήσουν στοὺς ἀφελεῖς ἐλπίδες οἰκονομικῆς ἀνορθώσεως καί οἱ ὁποῖες ὄχι μόνον διεψεύδοντο παταγωδῶς, ἀλλὰ καί δίκαια δημιουργοῦσαν τὴν πῖδὸ μεγάλη ἀπαισιοδοξίαν γιά τὸ οἰκονομικὸν μέλλον τῆς χώρας.

Ἐχουν συσσωρευθεῖ τρομερὰ μαῦρα σύννεφα ἀπὸ ἀμφιβολίες καί ὑποψίες ἰδιαίτερα ὕ-

στερα ἀπὸ τὶς σκανδαλώδεις συμβάσεις τοῦ ἀλουμινίου καί τοῦ δευτέρου διῦλιστηρίου, ὕστερα ἀπὸ τὶς ἀποκαλυφθεῖσες ἀνωμαλίες τῆς ΔΕΗ. Ἡ προηγουμένη κυβέρνησις ἰσχυρίζετο ὅτι ἀκολουθεῖ πολιτικὴν οἰκονομικῆς ἀνορθώσεως καί διατυπώνεται εὐλόγα ἢ ἀπορία: Πῶς συμβαίνει ὁ τελευταῖος χρόνος τῆς ὀκταετίας, πού βρίσκεται στὴν ἐξουσίαν ἡ κυβέρνησις ἢ ὁποῖα εἶχε σὰν ἔμβλημα τὰ ἔργα, τὰ ὁποιαδήποτε ἔργα, νά χαρακτηρίζεται ἀπὸ μιὰν τραγικὴν ὄξυνσιν τῆς ἀπαθλιώσεως τοῦ ἀγροτικοῦ ἰδιαίτερα πληθυσμοῦ, ἀπὸ μεγάλην αὐξήσιν τῆς ἀνεργίας καί ἀπὸ τὸν χείμαρρον τῆς μεταναστεύσεως πού ἔχει μεταβληθεῖ σὲ πανικὸν φυγῆς;

Πῶς συμβαίνει νά γράφει στὴν ἐπιθεώρησιν τοῦ Ἰουλίου 1964 «Νιὸν Στέιτσμαν» ὁ κ. Τζέννιφερ Κρός ὅτι «ὁ πῖδὸ τυφλὸς παρατηρητὴς στὴν Ἑλλάδα δὲν μπορεῖ παρὰ νά προσέξῃ τὸ αὐξανόμενον χάσμα ἀνάμεσα στὴν πρωτεύουσαν καί στὴν ἐπαρχίαν; Ὅτι ὁποῖος ἀπομακρυνθεῖ ἀπὸ τοὺς δρόμους πού ἀκολουθοῦν οἱ τουρίστες καί ἐπισκεφθῇ τὶς βορειοδυτικὲς ἐπαρχίες βρίσκεται μπροστὰ σὲ φτώχεια ἀπὸ τὶς πῖδὸ συγκλονιστικὲς τῆς Εὐρώπης;».

Πῶς συμβαίνει ὥστε ὁ γνωστὸς δημοσιολόγος Μπέλινγκ σὲ ἐκπομπὴν ἀπὸ τὴν δυτικὴν γερμανικὴν τηλεόρασιν ν' ἀναλύει στίς 5 Ἰουλίου 1963 μὲ τὰ μελανώτερα χρώματα τὴν κοινωνικὴν εἰκόνα πού παρουσιάζει ἡ Ἑλλάς ὕστερα ἀπὸ μιὰν ὀκταετίαν διακυβερνήσεώς της ἀπὸ τὸν κ. Καραμανλῆ καί νά κρίνει μὲ ξεχωριστὴν δριμύτητα τὴν ἀντιπαγωγικὴν κατασπατάλησιν τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας, τὴ φτώχεια τῆς χώρας, τὴ φτώχει τοῦ λαοῦ, τὸν πλοῦτον τῶν ὀλίγων; Ἡ ἐκπομπὴ τοῦ δυτικογερμανοῦ δημοσιολόγου ἦταν ἓνα ἀνελέητο μαστίγωμα τοῦ καθεστώτος τῆς ΕΡΕ.

Ἴσως ἀπὸ τὰ ἐκτεθέντα τὰ σχετικὰ μὲ τὴν πολιτικὴν τῶν ἔργων τοῦ Καραμανλῆ νά δημιουργεῖται κάποια ἀμφιβολία ἂν τὰ τεράστια σφάλματα πού διεπράχθησαν καί πού παίρνουν τὸν χαρακτήρα ἐγκλημάτων κατὰ τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας, ὀφείλονται στὸ γεγονὸς ὅτι δὲν ἔπαιξε κανένα ρόλο ἡ ἐπιστήμη στὴν πολιτικὴ ζωὴ τῆς τελευταίας ὀκταετίας ἢ ἂν συμφέροντα μεσαζόντων, τῆς οἰκονομικῆς ὀλιγαρχίας ἢ τῶν ξένων μονοπωλίων εὐρῆκαν τρόπον νά ἐπικρατήσουν καί νά ἐπιβληθοῦν στὴν κυβέρνησιν Καραμανλῆ. Ἀσφαλῶς συνέβησαν καί τὰ δύο. Ἡ ἔλλειψις ἀντιστάσεως πού θὰ ἐδημιούργη ἡ ἐπιστήμη διηκόλυνε σημαντικὰ τὸ ἔργον τῶν μεσαζόντων.

Ἡ ΚΟΙΝΗ ΑΓΟΡΑ

Ἡ πολιτικὴ τῆς ὑποτελείας πού ἐξετελεῖ τὴν Ἑλλάδα καί καταβαρῶνει τὴν οἰκονομικὴν της ὑπόστασιν μὲ τὶς ὑπέρογκες στρατιωτικὲς δαπάνες πού τὶς ἐπιβάλλει τὸ ΝΑΤΟ στὸ ποῖον μπῆκε χωρίς κανένα λόγο, βρῆκε τὴν ἀποκορύφωσιν της στὴν σύνδεσίν μας μὲ τὴν Κοινὴ Ἀγορά.

Σήμερα ἀκόμη πολλοὶ δὲν γνωρίζουν ὅτι ἡ

Κοινή 'Αγορά θα ξεριζώσει τα αγροτικά νοικοκυριά, θα παρασύρη και θα εξαφανίση βιομηχανίες, θα συντριψη βιοτεχνίες, θα πλήξη θανάσιμα τα μεσαία στρώματα, θα δημιουργήση έξοντωτικόν ανταγωνισμόν τῶν Ἑλλήνων ἐπαγγελματιῶν με τοὺς ξένους στοὺς ὁποίους θ' ἀνοίξουμε διάπλατα τὶς πόρτες, θα σκλαβώσει τὴ χώρα μας στὸ ξένον κεφάλαιον με ἀπροσμέτρητες συνέπειες, θ' αὐξήση περισσότερο τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἐμπορικοῦ μας ἰσοζυγίου, πὺ σήμερα φθάνει τὰ 500 ἑκατομμύρια δολλάρια, θα μεταβάλῃ τὴν μετανάστευσιν σὲ ἀσταμάτητη αἱμορραγίαν τοῦ ἐργατικοῦ μας δυναμικοῦ, σὲ πανικὸν φυγῆς ἀπὸ τὴν πατρίδα μας, πὺ θα γίνεται ἡμέρα με τὴν ἡμέρα πτωχότερη, γιατί θα παράγῃ λιγώτερα ἀφοῦ δὲν θα μπορεῖ ν' ἀνθέξῃ στὸν γεωργικὸν καὶ βιομηχανικὸν ἀνταγωνισμόν, ἀλλὰ θα κατακλυσθῇ ἀπὸ τὰ ξένα προϊόντα.

'Ακολουθήσαμεν μίαν πολιτικὴν στὰ τυφλά χωρὶς τὴν δικαιολογίαν ὅτι με τὴν σύνδεσιν ἐξυπηρετοῦμεν τὰ συμφέροντα τῆς ἑλληνικῆς παραγωγῆς ἀλλ' ἀντιθέτως χωρὶς νὰ ὑπάρχη καμμιά ἐπιστημονικὴ ἀντίκρουσις τοῦ ἰσχυρισμοῦ ὅτι ἀπὸ ἀποψιν οἰκονομικὴν ἢ σύνδεσις θα ἔχη μέγιστον ἀνασταλτικὸν ἀντίκτυπον στὴν ἐξέλιξιν τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας, ὅτι θα δυσχεράνη σὲ μέγιστον βαθμὸν κάθε προσπάθειαν, ὄχι μόνον τῆς βαρείας ἐκβιομηχανίσεως, τὴν ὁποίαν ριστικά θα ματαιώσει, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐλαφρᾶς τῶν μέσων καταναλώσεως, τὴν ποίαν σοβαρώτατα θα περιορίσῃ, ὅτι θα ἐπηρεάσῃ δυσμενέστατα καὶ τὴν γεωργικὴν παραγωγὴν ἢ ὁποία ἐπίσης θα συμπτυχθῇ στὰ ὅρια πὺ ἐπιτρέπουν τὰ συμφέροντα τῶν χωρῶν πὺ παράγουν ὅμοια γεωργικὰ προϊόντα, ὅτι ἢ βιοτεχνία μας θα συντριβῇ.

'Η θεωρία πὺ ἀναπτύσσεται ἀπὸ τοὺς ὑποστηρικτῆς τῆς συνδέσεως θέτει προϋποθέσεις καὶ δυνατότητας ἀνέφικτες.

Σύμφωνα με τὴν θεωρίαν αὐτὴν ἐπρέπει ἢ ἑλληνικὴ παραγωγή νὰ ἐπιτύχῃ τὴν προσαρμογὴν τῆς εἰς τὸν τρόπον παραγωγῆς πὺ ὑφίσταται στίς ἀνεπτυγμένους οἰκονομίας τῶν ἐξωχωρῶν τῆς Κοινῆς 'Αγορᾶς. 'Αποτελεῖ ὅμως οἰκονομικὸν ἀξίωμα ὅτι πρὸς ἐνοποίησιν ἐθνικῶν οἰκονομιῶν εἶναι ἀνάγκη οἱ πρὸς σύνδεσιν οἰκονομίας νὰ εὐρίσκωνται εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον ἀναπτύξεως χωρὶς τοῦτο νὰ σημαίνῃ ὅτι ἢ ἀνάπτυξις εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἀφορᾷ ἐξ ἴσου τοὺς δύο μεγάλους τομεῖς τῆς οἰκονομίας: τὴν γεωργίαν καὶ τὴν βιομηχανίαν.

'Η Ὁλλανδία εἶναι κατ' ἐξοχὴν γεωργικὴ χώρα, τὸ Βέλγιον κατ' ἐξοχὴν βιομηχανικὴ ἐν τούτοις ἢ συνεργασία θ' ἀποβῇ ὠφέλιμη καὶ γιὰ τὶς δύο. 'Ημεῖς εἴμεθα ὑποανάπτυκτοι καὶ γεωργικῶς καὶ βιομηχανικῶς. Εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ ἀντιτάσσεται ἢ ἑλληνικὴ πραγματικότητα. 'Η θεωρία τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ δὲν εὐσταθεῖ γιατί εἶναι πρακτικῶς ἀδύνατη ἢ ἐλάττωσις τῆς ἀποστάσεως ἀπὸ ἀπόψεως ἐπιπέδου παραγωγικότητος μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἐνοποιουμένων οἰκονομιῶν τῶν βιομηχανικῶς τεραστίως ἀνεπτυγμένων χωρῶν τῆς Εὐρώπης μέσα εἰς τὸν χρόνον τῶν 12 ἢ 22 ἐτῶν πὺ προβλέπει ἢ

συμφωνία συνδέσεως. 'Αντιθέτως ἢ ἀπόστασις αὐτὴ θα αὐξάνεται συνεχῶς διότι ἢ τελειοποίησις τῶν τεχνικῶν μεθόδων στίς ἐξ βιομηχανικῆς χῶρες θα βαίνει κατὰ γεωμετρικὴν πρόοδον σὲ σχέσει πρὸς τὴν ἑλληνικὴν βιομηχανικὴν παραγωγὴν ἐντὸς τῆς Κοινῆς 'Αγορᾶς.

'Η οἰκονομικὴ ἐπιστήμη ἐτάχθη διὰ διατρεπῶν οἰκονομολόγων κατηγορηματικὰ ἀντίθετη στὴν σύνδεσιν με τὴν Κοινὴν 'Αγοράν. 'Αλλὰ ὁ κ. Καραμανλῆς καὶ στὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἔκλεισε τὰ αὐτιά του στὴν φωνὴ τῆς ἐπιστήμης τὴν ὁποίαν ἄλλωστε περιφρονεῖ. Καὶ ἐπειδὴ, νομίζει ὅτι εἶναι πολιτικός, ἐπεδίωξε τὴν σύνδεσιν καὶ ἐθριαμβολόγησεν ὅτι ἢ συμφωνία ὑπεγράφη με τὴν πεποίθησιν ὅτι κάμνει πολιτικὴν. Ὅχι βέβαια πολιτικὴν οἰκονομικὴν, ἐξυπηρετοῦσαν τὴν ἑλληνικὴν παραγωγὴν, ἀλλὰ πολιτικὴν ὑποτελείας ἐξυπηρετοῦσαν τὰ ξένα συμφέροντα.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος εἶναι κυρίως πολιτικός. Οἱ προσπάθειες πρὸς οἰκονομικὴν ἐνοποίησιν ἀπέβλεπαν πάντοτε σὲ πολιτικῆς ἐπιδιώξεις. Ἄλλωστε ὁ σκοπὸς τῆς δημιουργίας ὄχι μόνον οἰκονομικῆς ἀλλὰ καὶ πολιτικῆς ἐνότητος εἶναι διάχυτος στὴν συνθήκην τῆς Ρώμης, σήμερον δὲ προβάλλεται ἐντατικὰ καὶ ὁ κ. Καραμανλῆς ἔσπευσε νὰ πλειοδοτήσῃ με ἀσυγκράτητον ἐνθουσιασμόν. Τὰ σχέδια εὐρωπαϊκῆς οἰκονομικῆς ἐνσωματώσεως πηγάζουν ἀπὸ τὴν ἰμπεριαλιστικὴν πολιτικὴν τῶν εὐρωπαϊκῶν κυβερνητικῶν καθεστώτων καὶ ἰδίως τῆς Γερμανίας.

'Ὅλα τὰ μέλη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος ἢ ΕΟΚ εἶναι μέλη τοῦ ΝΑΤΟ. Εἶναι φανερόν ὅτι ἢ πολιτικὴ τῆς ΕΟΚ θα ὑποτάσσεται στοὺς σκοποὺς τοῦ ΝΑΤΟ.

'Η ἐπιδίωξις τῆς ΕΟΚ συνδέεται με τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν. 'Η οἰκονομικὴ καὶ πολιτικὴ γιγάντωσις τοῦ σοσιαλιστικοῦ κόσμου καὶ ἰδίως τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως συνέδεσε καὶ ἔκαμε περισσότερο ἐντόνους τὶς προσπάθειες τῶν ἰμπεριαλιστῶν γιὰ νὰ ἄρουν τὰς ἀντιθέσεις καὶ τοὺς ἀνταγωνισμοὺς μεταξὺ τῶν χωρῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, λόγου χάριν μεταξὺ τῆς Δυτ. Γερμανίας καὶ Γαλλίας, τὶς ποῖες ἐχώριζε ἄβυσσος ἀντιθέσεων κα ἄσπονδον μίσος αἰώνων. 'Η πραγματοποιήσις τῆς ΕΟΚ ἀποτελεῖ τὸν τελευταῖον κρίκον μιᾶς σειρᾶς προσπαθειῶν τῆς διεθνούς πολιτικῆς τοῦ κεφαλαίου ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τῆς χρηματιστικῆς ὀλιγαρχίας τῶν ΗΠΑ καὶ ἐκφράζει τὴν σημερινὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ.

Αὐτὴ ἢ πολιτικὴ ἐνθουσίασε τὸν κ. Καραμανλῆν καὶ με τὴν ἔλλειψιν ἐπιστημονικοῦ ἔργματος πὺ τὸν χαρακτηρίζει παρέβλεψεν σὰν ἀσήμαντον συνέπειαν τὴν συντριβὴν τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας πὺ τοῦ βροντσοφωνοῦσαν οἱ διατρεπέστεροι οἰκονομολόγοι τῆς Ἑλλάδος.

Σκοπὸς, λοιπόν, τῆς συνδέσεως με τὴν Ε. Ο.Κ. εἶναι πολιτικός καὶ ὄχι οἰκονομικός. Μεταβαλλόμεθα εἰς μίαν ἐπαρχίαν τῆς Δύσεως

και το κάμνομεν αυτό με άπειρη αγαλλίασιν, διότι θα έχωμεν την τιμήν νη είμεθα οί «πτωχοί συγγενείς» τών "Εξ. Η αγάπη τών «ύψηλών μας συγγενών» είναι γνωστή από το παρελθόν.

Πάντως βέβαιον είναι ότι καμμία εκ τών χωρών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος δεν έχει συμφέρον να εκβιομηχανισθῆ ἢ Ἑλλάς, ν' αυξήσῃ τις εξαγωγές της, να βελτιώσῃ τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον τοῦ λαοῦ της.

Ἄλλὰ καὶ στὸν τομέα τῆς γεωργικῆς οἰκονομίας έχομεν λυσσώδεις ἀνταγωνιστάς.

Οικονομικῶς προσεδέθημεν ἀρρήκτως μετὰ τὴν Δύσιν παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Ἑλλάς δὲν εἶναι μόνον δυτικοευρωπαϊκὴ χώρα. Εἶχεν ἀνέκαθεν καὶ τὰς ἀνέπτυξεν τελευταῖα στενὲς σχέσεις μετὰ τις χώρες τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, εἶναι χώρα Βαλκανικὴ καὶ ἀνέπτυξεν ἀναλόγους σχέσεις μετὰ τις σοσιαλιστικὲς ἀνατολικὲς χώρες καὶ τὴν ΕΣΣΔ, πού κάθε μέρα ηὔρυνοντο περισσότερο καὶ δημιουργοῦσαν μεγάλες ἐλπίδες διὰ τὸ μέλλον. Ὅλες αὐτὲς αἱ ἐλπίδες καταρρέουν ὕστερα ἀπὸ τὴν σύνδεσίν μας μετὰ τὴν ΕΟΚ. Δημιουργοῦνται ἀνυπέρβλητοι φραγμοὶ ἐμπορικῶν σχέσεων μετὰ τις χώρες ἔξω ἀπὸ τὴν περιοχὴν τῆς ΕΟΚ καὶ οἱ ἑλληνικὲς εξαγωγὲς πρὸς τις χώρες αὐτὲς ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ἐκμηδενισθοῦν. Πότε δέ; Ὅταν αἱ ΗΠΑ ἀναπτύσσουν τὰς ἐμπορικὰς τῶν συναλλαγῶν μετὰ τὴν ΕΣΣΔ σὲ βαθμὸν τεράστιον!

Εἰς αὐτὸν τὸν ἀμφιβόλου ἀξίας, πάντως ξένον, πολιτικὸν σκοπὸν προσφέρεται ὡς οἰκονομικὸν ὀλοκαύτωμα ὁ ἑλληνικὸς λαός. Ἡ Ἑλλάς συνδεομένη, ὅπως συνεδέθη, μετὰ τὴν ΕΟΚ καὶ ὡς μέλος τοῦ ΝΑΤΟ χάνει πλέον κάθε ἴχνος οἰκονομικῆς καὶ πολιτικῆς ἀνεξαρτησίας, κάθε ἐλευθερίαν ρυθμίσεως τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς πολιτικῆς.

Ἀποτελεῖ ἔγκλημα ἢ σύνδεσις, ἀλλὰ τὸ ἔγκλημα ἔγινεν ἐκ προμελέτης. Ἡ κυβέρνησις ἐγνώριζε τὰς ὀλεθρίας οἰκονομικὰς συνεπείας γιατί ἡ οἰκονομικὴ ἐπιστήμη τὴν εἶχε καταστήσῃ ἐνήμερον τῆς ἐπικειμένης καταστροφῆς. Ἄλλὰ ἡ κυβέρνησις Καραμανλῆ εἶχε τὴν ἔμμονον σκέψιν ν' ἀλυσσοδέσῃ ἀκόμη περισσότερο τὴν Ἑλλάδα μετὰ τὰ δεσμὰ τῆς ὑποτελείας, ἀδιαφοροῦσα γιὰ τὴν οἰκονομικὴν καταστροφὴν καὶ αὐτὸ τὸ ἐπέτυχεν μετὰ τὴν σύνδεσιν. Καθαρῶς πολιτικοὶ τυχодиωκτισμοὶ παρεμέρισαν τὰ ἀτράνταχτα ἐπιχειρήματα τῆς οἰ-

κονομικῆς ἐπιστήμης καὶ ἐπέβαλαν τὴν ὑπογραφὴν τῆς συμφωνίας.

Καθίσταται σαφὲς ὅτι μετὰ τὴν σύνδεσιν, ὕστερα ἀπὸ τὴν ὁποῖαν οἱ "Εξ καὶ ὄχι ἡμεῖς θα εἶναι οἱ ρυθμιστὲς τῆς οἰκονομικῆς μας πολιτικῆς, γινόμεθα ὁ πτωχὸς συγγενής, ὁ ἀξιοθρήνητος οὐραγὸς τῆς ομάδος τών "Εξ καὶ τών κυριαρχούντων τὴν ομάδα μονοπωλίων.

Ἐδέχθημεν συμφωνίαν συνδέσεως πού θα ἀποτελέσῃ φραγμὸν ἀνυπέρβλητον γιὰ τὴν ἐκβιομηχανίαν τῆς χώρας καὶ θα καταστήσῃ τὴν ΕΟΚ ὑπέρτατον ρυθμιστὴν τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ μας ἐμπορίου. Ἡ Ε.Ο.Κ. θα ἐλέγχῃ τὴν γεωργικὴν μας παραγωγὴν, θα παρεμποδίσῃ μέχρις ἐκμηδενίσεως τις εξαγωγὲς πρὸς τις ἀνατολικὲς χώρες, χωρὶς ἢ Ἑλλάς νὰ δικαιούται, ὄχι βέβαια νὰ διατυπώσῃ γνώμην διὰ τὴν ἀκολουθουμένην πολιτικὴν τών "Εξ, ἀλλὰ οὐδὲ κὰν νὰ ψελλίσῃ διαμαρτυρίαν διὰ τὴν ἄδικον κακομεταχειρισίαν τῆς σὲ σύγκρισιν μετὰ ἄλλες ἀποικίας.

Ἡ Ἑλλάς θα κρατηθῆ μόνιμως εἰς κατάστασιν ὑποανάπτυξεως μετὰ χαμηλὸν βιοτικὸν ἐπίπεδον. Θα παραμείνῃ ὑποανάπτυκτον ἐξάρτημα τών "Εξ, ἀγορὰ διὰ τὰ βιομηχανικά τῶν εἶδη, πηγὴ προμηθείας τών πρώτων ὑλῶν, πρὸ παντὸς εὐθηνῶν ἐργατικῶν χειρῶν.

Ἡ ἀπαισιοδοξία μου δὲν ὀφείλεται εἰς τὴν πολιτικὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν τέως κυβέρνησιν, ἀλλ' ἀποτελεῖ ἀκλόνητον ἐπιστημονικὴν πεποίθησιν ὅτι βαίνομεν πρὸς οἰκονομικὸν ἀφανισμόν καὶ καταρράκωσιν τῆς ἀνεξαρτησίας μας.

Μόνον ὁ λαὸς μπορεῖ νὰ ἀπομακρύνῃ τὸν τρομερὸν κίνδυνον. Ἡ σωτηρία τῆς Ἑλλάδος ἐπιβάλλει μίαν ἀνευ προηγουμένου τεραστίαν προσπάθειαν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὸν ξενικὸν οἰκονομικὸν καὶ πολιτικὸν ζυγόν.

Ἡ πολιτικὴ τών κυβερνήσεων τῆς ὀκταετίας ἀπηλλαγμένη ἀπὸ τὴν ἐνόχλησιν ἐπιστημονικῶν ἐπιταγῶν στίς ὁποῖες δὲν ἔδιδε καμμίαν προσοχὴν ὑπῆρξε ξενόδουλη καὶ ἀντιλαϊκὴ. Ἰπεστήριξε τὰ συμφέροντα μεσαζόντων μιᾶς οἰκονομικῆς ὀλιγαρχίας καὶ ξένων μονοπωλίων. Σὲ καμμίαν περίπτωσιν δὲν ἐσκέφθη τὰ συμφέροντα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι βρισκόμεθα στὴν ἀρχὴ μιᾶς νέας ἐποχῆς ὅπου ἡ ἠθικὴ θα κυριαρχήσῃ καὶ ἡ ἐπιστήμη θα βρῆ τὴν θέσιν πού τῆς ἀξίζει στὴν πολιτικὴν ζωὴν τῆς χώρας διὰ νὰ συντελέσῃ στὴν ἐθνικὴν ἀνόρθωσιν.

